

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinque, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

3. Vtrùm in Beatis possit error, vel ignorantia reperiri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

constans Theologorum sententia, conseruari in patria memoriam eorum, quæ in via gesta sunt. Quod rectè etiam docuit Gregor. 4. *Moral. Cap. 41.* vbi interpretatur citata verba Esaia, qd erit obliuio præteritorum malorum, non vt non cognoscantur, sed vt non contristent.

III. Secundo de actibus & habitibus euidentibus certum etiam videtur manere in patria, quia pertinent ad perfectionem naturæ, & non includunt imperfectionem repugnantem illi statui: neque etiam erit superfluum, aut difficile simul variis modis cognoscere res easdem, quia cognitiones illæ erunt diuersarum rationum, & à diuersis virtutibus & perfectionibus procedent.

IV. Tertio de opinionibus variis, quæ in scientiis acquisitis adiunguntur, dicendum est, eas propriè quoad actus & habitus non manere in beatitudine, quia hæc imperfectio repugnat perfectioni illius status, vt ex sectione sequenti magis constabit. Item, quia si fides diuino illi statui repugnat, multò magis humana: ergo & opinio: nam est eadem ratio: nec verò necesse est ablata hæc imperfectione, auferri humanam scientiam, quia talis imperfectio non est intrinseca tali scientiæ, sed ex accidenti est coniuncta cum illa. Quo sensu possent intelligi illa verba Pauli, *sue scientia destruetur*, scilicet, quantum ad imperfectionem, quam in hac vita habet adiunctam: vnde D. Thom. ibi ea interpretatur quantum ad imperfectionem dependentiæ à phantasmatis, hæc enim imperfectio tolletur, seu destruetur in patria, quamuis probabilius fortasse sit Paulum ibi non loqui de scientia humana, sed de diuina, quæ in hac vita acquiritur, & in fide fundatur, hæc enim simpliciter destruitur in patria, vt iam diximus. Addendum verò est, quamuis iudicium opinatiuum nõ maneat in patria, manere tamen memoriam omnium opinionum, quæ in hac vita fuerunt, & rationum probabilium, quibus nitentur: nam hæc memoria nõ includit aliquam imperfectionem, nec de se est exposita periculo falsitatis seu erroris: nec repugnat etiam ex huiusmodi rationibus seu coniecturis iudicare, quid ex vi eorum sit probabilius & verisimilius, quia hoc iudicium euidentius esse potest.

V. Superest etiam vt non nihil dicamus de secundo puncto quæstionis, erunt enim in beatitudine multi homines, qui huiusmodi scientias non acquisierunt in via, habebunt ne illas in patria saltem per accidens infusas? & similis quæstio est de his, qui imperfectè illas acquisierunt, an sit eis adicienda omnis perfectio, quæ illis defuit: in qua videtur mihi dicendum, futurum esse in beatitudine, vt omnes habeant scientias naturales cum omni perfectione connaturali, & proportionata intellectui vnus cuiusque: sicut omnes Angeli habent naturalem scientiam cum perfectione sibi accommodata, est enim eadem ratio, nam homines erunt similes Angelis in patria cum proportione. Vnde argumentor secundo, quia status beatitudinis esse debet omnium bonorum aggregatione perfectus, bonorum scilicet tam gratiæ, quam naturæ, quia vnum ex maximis bonis naturalibus est scientia, & non habet aliquam repugnantiam cum aliqua supernaturali perfectione: ergo. Quod aliter explicatur tertio, quia illa beatitudo, vel formaliter, vel radicaliter satiabit omne rationabile desiderium Beati: sed vnusquisque merito appetit naturalem perfectionem sui intellectus, integram & adæquatam: ergo. Tandem propter hanc causam futura sunt corpora be-

torum perfecta quoad omnes facultates, & quoad omnia organa, imò & quoad omnia accidentia connaturalia corpori humano: ergo multò magis idem credendum est de perfectionibus animæ. Et hæc resolutio est consentanea Diuo Thomæ 1. 2. q. 3. a. 6. & 7. nec video difficultatem, quæ solutionem postulet.

SECTIO III.

Vtrum in Beatis possit error, vel ignorantia reperiri

OMNIS imperfectio intellectus videtur comprehendi sub hoc duplici capite ignorantia quam vocant negationis, & erroris, qui appellatur etiam ignorantia prauæ dispositionis: & de vtroque dicendum est.

I. Circa ignorantiam, siue illa consideretur in actu, quæ propriè dicitur inconsideratio, siue in habitu, quæ propriè retinet nomen ignorantia, aduertendum est, vtramque posse reperiri in aliquo vel per modum negationis, vel per modum priuationis. Priori modo solum dicitur carentiam illius cognitionis, quæ alicui non debetur, vel quæ necessaria illi non est ad conuenientiam eius status & perfectionem. Posteriori modo dicitur carere debita cognitionis, vel quæ necessaria censetur ad continentem eius statum. Priori ergo modo constat reperiri in Beatis negationem scientiæ multarum rerum, quia, vt supra vidimus, non omnia sciunt: posteriori autem modo dicendum est, simpliciter eos nullam pati ignorantiam, & hoc modo dicuntur à Patribus omnia scire, scilicet, quæ illis sunt opportuna, quæque expedit illos scire. Et ratio vtriusque est, quia huiusmodi ignorantia habet rationem mali: abest autem ab illa beatitudine omne malum. Item quia merito homo desiderat carere tali ignorantia: ibi autem completur omne huiusmodi desiderium: at verò prior nescientia (non enim illa propriè dicitur ignorantia) non habet malum, quia malum dicitur carentiam boni debiti inesse: sicut quod vnus Beatus careat perfectionis beatitudine, quam alius habet, non est illi malum: & hæc de primo.

II. Circa alteram partem de errore oritur difficultas ex priori, quia Beati non omnia sciunt: aliqua ergo coniectant, & solum ex signis probabiliter assequuntur: ergo in iudicio ferendo de huiusmodi rebus possunt errare: possunt autem huiusmodi res esse in duplici genere, scilicet in futuris contingentibus, quæ pendent ex libera voluntate Dei & creaturæ, & in vnuerlum in mentium cogitationibus, quas in seipsis non semper intuentur, vel etiam in aliquibus proprietatibus naturalibus rerum, si fortasse eas non omnino comprehendunt: nec dici potest beatus non ferre iudicium de huiusmodi rebus propter coniecturas solum probabiles, quia nihil repugnat eos considerare omnes huiusmodi coniecturas, & probabiles rationes: at verò si consideratis principiis euidentibus non est in potestate hominis non ferre iudicium certum de coniecturis, ita consideratis probabilioribus coniecturis nõ est in potestate hominis suspendere illud iudicium, quod ex coniecturis apparet probabilis.

III. Propter hanc difficultatem Holcot in suis determinationibus quæst. 9. artic. 2. docet in Beatis posse esse deceptionem: videtur autem loqui de potentia tantum absoluta, & in ordine ad res illas,

illas, quas neque beatus videt in Verbo, nec alia via scit euidenter: quo sensu est illius sententia probabilis, quia nulla apparet aperta implicatio contradictionis. At verò loquendo de facto, atque adeo secundum legem ordinariam, debitam illi beatitudini & statui, dicendum est nullo modo esse posse in Beatis errorem seu falsum iudicium. Quam sententiam indicauit D. Thomas 1. 2. q. 5. art. 4. latius opusc. 72. in princ. Omnes enim, inquit, cognoscunt Deum plena luce, quae nihil erroneum patitur: unde propter huius luminis virtutem nulla opinio locum habebit. Eadem est aperta sententia Augusti. lib. 12. de Genes. ad lit. capite 26. In statu beatitudinis omnia erunt euidencia sine ulla falsitate, sine ulla ignorantia, &c. Et in Enchirid. cap. 25. dicit, errores & falsas opiniones, licet non sint peccata, inter tamen mala huius miseræ vitæ numerari: & subdit, Nullo enim modo falleremur in aliquo vel animi vel corporis sensu, si iam vera illa atque perfecta felicitate fruieremur: & hinc 9. de Ciuit. cap. 22. dicit, malos angelos sæpe falli, bonos nunquam: Hinc etiam Prosper 1. de vita contemplat. ca. 4. In beatitudine, inquit, omnia bona, quæ naturaliter accipiuntur, peccatum corrumpat, reparabuntur in melius, intellectus sine errore, memoria sine obliuione, &c.

IV. Ratio verò est, quia error est malum quoddam rationalis naturæ: certum est autem in illo beatitudinis statu nullum malum esse futurum: est enim in hoc magna differentia inter carentiam scientiæ, & positium errorem: quia carentia alicuius scientiæ non semper habet rationem mali, quia interdum potest esse mera negatio, quia non omnis scientia est debita rationali naturæ: at verò error positius semper est quoddam malum, quia est praua affectio contraria rationali naturæ, cui propterea semper debicum est, vt careat tali forma ad hoc, quòd sit bene disposita iuxta exigentiam suæ naturæ. Confirmatur, ac declaratur: nam sicut dolor semper est malum appetitus, quamuis carentia cuiuslibet gaudij non semper habeat rationem mali, quia potest esse mera negatio: ita prorsus dicendum est de errore, qui non minus contrarius est intellectui, quam sit dolor perfectioni appetitus. Confirmatur secundò, nam propter hanc causam docent Theologi, propriam ignorantiam & errorem per peccatum esse introducta, nam sunt mala pœnæ, quæ durante innocentia non haberent locum etiam in statu originalis iustitiæ: multò ergo minus possunt habere locum in statu beatitudinis: unde fit consequens non esse in beatis actus incertos & opinativos, quia de se sunt imperfecti, & falsitati expositi: & hoc etiam confirmat conclusionem positam: nam si in illo statu essent huiusmodi opiniones, possent esse inter beatos contraria iudicia, & opinionum diuersitas, quæ maximè repugnat cù felici pace & tranquillitate illius status: posset item timeri, ne beatis in dictis suis alium deciperet, si non ex malitia, saltem ex falsa opinione, quæ est maxima imperfectio.

V. Ad rationem dubitandi respondetur, ex solis coniecturis probabilibus seu probabilioribus, non ferre beatos iudicium absolutum de rei veritate, vel falsitate, neque enim verum est ex harum rationum & coniecturarum consideratione necessitari intellectum ad huiusmodi assensum, quia sola euidencia veritatis potest absolutam necessitatem intellectui inferre: pendet ergo talis assensus quoad exercitium ex voluntate: loquor autem de absoluto iudicio veritatis, quia aliud est loqui de iudicio probabilitatis, nam hæc potest esse euidens: unde positus & consideratis principiis, ex quibus tale iudicium dicitur in primam secundæ D. Thomæ.

dicium elicitur, potest ad illud necessitari intellectus: tamen illa propria principia non sunt rationes probabiles, sed demonstratio sumpta ex definitione eius, quod est probabile, in qua omnes rationes probabiles habent rationem ynius extremi, vt probatur in hoc syllogismo, Quicquid talibus rationibus ostenditur, est probabile: hoc ita ostenditur: ergo est probabile: atque huiusmodi iudicium non repugnat beatis, quia non est opinarium, sed scientificum, unde in illo decipi non possunt: quantumcunque autem iudicent aliquid esse probabile, non est necesse vt absolute ita iudicent esse in re, quia vnum non sequitur necessariò ex alio, & vnum est certum, & aliud incertum.

Dices: Quamuis non necessariò sequatur, cur non potest beatus sua voluntate id facere, cum non sit peccatum, præsertim quia interdum beatus potest alio medio scire in tali iudicio non esse periculum falsitatis, vt si de eadem re, de qua habet probabiles coniecturas per inferiorem cognitionem, habeat per superiorem scientiam euidentem cognitionem, quòd ita sit futura. Respondetur, cum hoc pendeat à voluntate beati, ex rectitudine & perfectione status eius oriri, vt non velit assentire cum periculo erroris, quia videt hanc esse magnam imperfectionem alienam à statu suo, præsertim cum tale iudicium illi non sit necessarium ad res agendas, neque ad cognitionem rerum assequendam. Primum constat, tum quia ad res agendas sufficit iudicium speculatiuum de probabilitate rei, tum maximè, quia si beato expediat huiusmodi cognitio, nunquam illi deerit certa & euidens, vel per scientiam beatam formaliter, vel saltem causaliter ex ratione illius, per diuinam reuelationem, quia hoc prouidentia genus debetur statui beatorum. Unde fit, hanc rectitudinem, & perfectionem fundari quidem in visione Dei, non vt præcisè est visio, id est, manifestatio talium obiectorum, sed vt est essentialis beatitudo, radicaliter constituens talem statum. Secundum verò patet, quia supposita tota cognitione ac probabilitate rei, iudicium illud absolutum de veritate non addit perfectioni aliquam cognitionem. Ex quo patet responsio ad vltimam partem positæ instantiæ, nam quicquid sit, an tale iudicium ex natura rei sit compossibile cum iudicio euidenti, tamen certum est, esse inutile, & non pertinere ad perfectionem simpliciter intellectus: & ideo verisimilius est, voluntatem beati, quæ rectissima est, nunquam applicaturam intellectum ad exercenda huiusmodi iudicia.

SECTIO IV.

Vtrum ad Beatitudinem requiratur comprehensio?

HOC dubium S. Thomas in terminis tractat 1. 2. quest. 4. art. 3. de quo eius discipuli inter se dissentiunt. Supponenda est ergo illa distinctio comprehensionis, quam D. Thom. in solut. ad 1. nam interdum comprehensio significat adæquatam & exactam cognitionem rei, & hoc modo non sumitur hoc loco, quia certum est, hanc comprehensionem Dei nec necessariam esse ad beatitudinem, nec possibilem, vt ostendimus Lib. 2. de Attribut. Dei negatiuis, capite 29. & 3. p. tomo 1. disp. 26. sect. 1. & 2. Alio modo, quem lib. 2. de attrib. capit. 5. num. 1. attulit, quem

I. Comprehensionis duplex acceptio.

G sumi-

SVAREZ
LIB. 2. Q. 4. ART. 3.
12. V. 3.